

S.I.L. LIBRARY

S.I.L./MSEA LIBRARY
372.959

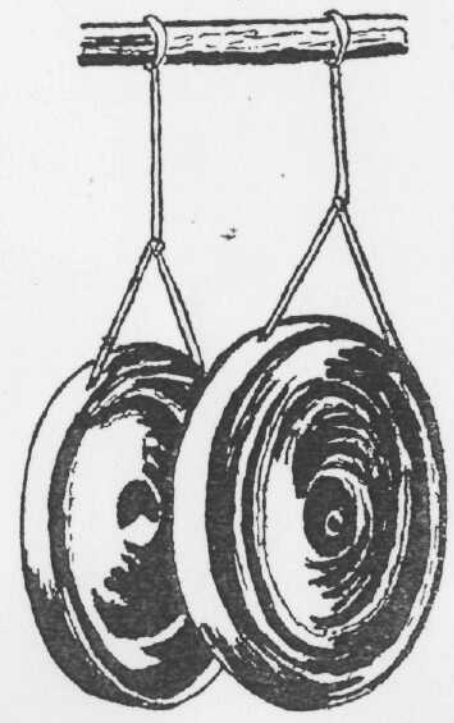
BAHNAR

S.I.L. LIBRARY

Bahnar
372.959

372.959
bah 10

BAHNAR PRIMER #6

6

PUBLICATION COPY
DO NOT REMOVE

372.959

21ED1-6

S.I.L. LIBRARY

372.959

bah k

BAHNAR

6

MFJ 5381

SÁCH VỜ-LÒNG
TIẾNG BAHNAR
BAHNAR KONTUM
CUỐN 6

BỘ GIÁO-DỤC XUẤT-BẢN
1967

Lời Giới-Thiệu

Một trong những đặc-sắc của nước Việt-Nam là sự khác biệt về dân-chủng. Sự khác biệt này không có nghĩa là không thống-nhất cũng như sự khác biệt giữa mắt, tai, mũi và miệng không làm mất sự hòa-hợp của khuôn mặt.

Yếu-tố quan-trọng của sự thống-nhất Quốc-gia là tỷ-số rất cao của những người hay chữ. Chính-phủ Việt-Nam thật tự-hào về điều này và cố-gắng nâng cao trình-độ ấy. Nhận thấy các thứ tiếng mẹ đẻ của dân-chủng trong nước đều là những chuyên ngữ đáng nghiên-cứu và phổ-biến. Chính-phủ cũng công-nhận những ngôn-ngữ này là những nhịp cầu quan-trọng để thấu triệt Quốc-ngữ.

Quyển-sách này là một trong những sách võ-lòng do Chính phủ xuất-bản để cung-cấp cho công-dân thuộc nhiều ngôn-ngữ khác nhau. Nhịp cầu song-ngữ của những sách võ lòng này chứng-minh sự thông-cảm và lòng tương-kính giữa Chính-phủ và nhân-dân.

Viện chuyên-khảo Ngữ-học thuộc Đại-Học-Đường North Dakota (The Summer Institute of Linguistics affiliated with the University of North Dakota) do giáo-sư Richard S. Pitman hướng-dẫn, đã góp phần đặc-lực vào việc biên-khảo tập sách này.

Tháng Tư năm 1964

ĐỖ-BÁ-KHÊ

Tổng Thư-Ký, Bộ Văn-Hóa Giáo-Dục

Lời nói đầu

Đây là cuốn sách thứ sáu trong bộ sách võ-lòng được soạn-thảo đặc-biệt để giới-thiệu với những người Bahnar phương-pháp hữu-hiệu nhất để đọc tiếng mẹ đẻ của họ.

Quyển sách võ-lòng này được soạn theo cách song-ngữ (tiếng Bahnar và tiếng Việt) hy-vọng rằng người mới tập đọc có thể sớm tự đọc lấy tiếng Quốc-ngữ.

Quý thầy giáo chỉ nên dạy cuốn này sau khi những học-sinh đã học thuộc lòng năm cuốn sách trước. Đối với mấy cuốn sách trước, sách này thêm nhiều chữ mới hơn. Nhưng nếu trong lúc học mấy cuốn trước các học sinh đã học đọc những âm riêng của mỗi một chữ cái thì phần nhiều chữ mới này học-sinh sẽ đọc được hơi dễ hơn.

Cuốn sách này gồm có năm chuyện xưa của người Bahnar thuật ra.

Cuốn sách này không có giới-thiệu âm-vần mới nhưng có giới-thiệu những kết âm như *kh hm* v.v... Khi trong bài có kết-âm mới, chúng tôi giới-thiệu kết-âm đó trong các ô vuông. Trong mỗi chuyện chúng tôi viết những chữ mới đã dùng trong những chuyện đó để các học sinh có thể ôn lại.

Khi dịch những chuyện này ra Việt-ngữ, chúng tôi chỉ dịch suông đề câu chuyện được đầy-đủ ý nghĩa của nó chứ chúng tôi không dịch theo nguyên-văn từng chữ một.

Hơ'mon Tơdrong Minh 'Nu

Bơngai 'Năk Hơkap Tơ Bri

Bơngai hi 'năk hơkap ling-lang

tơ bri, chông đơbia hi 'năk bĩ

tep. Minh 'năr ẽi hi năm 'năk

hơkap tơ hơtaih, hi tep hloi tơ bri.

Giấc Ngủ Mê Của Một Người Gàl Bẫy

Có một ông kia gàl bẫy luôn luôn trong rừng, nhưng mấy bữa nay ông ta không ngủ tại đó. Một ngày kia ông ta đi gàl bẫy ngoài xa và ông ngủ luôn tại đó.

'Bok ẽi 'nhẽng tomam sa pãng
tomam wã tep. Klaih noh |hi bõk
truh tơ bri. Truh boih hi 'mãn
tomam hi ah hõnih hi wã oẽi.
Klaih noh hi chã 'năk hõkap tơ
nai. Hi 'nhẽng hõkap minh
hřng tũ:

Hi sãng klaih 'năk, hi wih tơ.

Trên quãng đường đến nơi đặt bẫy ông đã mang theo những dụng-cụ của ông, đến nơi đặt những dụng-cụ ấy tại một chỗ mà ông đã định nghỉ đêm. Xong xuôi ông mang theo một trăm cái bẫy để đặt; rồi ông đặt rải-rác ở những nơi chung quanh chỗ nghỉ.

Xong ông trở lại.

hõnih mã 'mãn tomam hi hẽi.
Truh tơ ẽi boih hi bõ hõnih tep.
Bõ hõnih 'dang boih, klaih noh
hi sãng. Klaih sãng boih, hi bõk
chã 'long ũnh. Hi chã 'long ũnh
sãng lơ boih, klaih noh hị põjing
ũnh. Sãng põjing ũnh, hi lõk
hõkok, Klaih noh hi tep. Ừnh hi

chỗ cũ và sửa-soạn chỗ ngủ. Sửa-soạn xong ông ấy lấy lương-thực ra ăn. Dùng cơm xong ông lại đi tìm củ để đốt lửa. Rồi ông trải chiếu và ngủ. Ngọn lửa

kh không hngor **hng**

pojng h̃i kh̃ng jat.

Hi tep s̃ng h̃l̃k boih hi hngor.

Klaih noh kĩk bri kot̃ng kơ hi

hngor p̃ng 'bōh ũnh hi m̃a

pojng h̃i kh̃ng jat. Hi ñam

tơ ẽi.

Hi kot̃ng kơ 'bok noh hngor;

hi hngor: « 'Buh, 'buh. »

càng lâu càng phũng to.

Ông đã thiếp đi ngáy và mê-mạn. Lúc bấy giờ có ma nghe tiếng ngáy và thấy lửa cháy to quá, bèn đi tới chỗ đó. Càng gần, càng nghe rõ tiếng ngáy hơn. Tiếng ngáy nghe :

« Đốt, đốt. »

Klaih noh kĩk khan: « 'Buh
ỹa kơ e ? 'Buh tak e ? » Klaih

noh kĩk ĩk 'buh tak ẽi. **ĩk**

Klaih noh hi ơi hngor khan :
« 'Buh, 'buh. »

Con ma bèn hỏi : « Làm cái gì đó ? Đốt giáo hả ? »

Con ma ấy bèn làm theo lấy giáo đốt trong lửa.

Tiếng ngáy của ông ta càng kêu « đốt, đốt » lớn hơn

Konh kiěk khan : « 'Buh yă
kiơ e ? 'Buh 'dao e ? » Konh iők
'dao hi 'buh tơ ưnh.

Klaih noh hi oěi hngor khan :
« 'Buh, 'buh. »

Klaih noh kiěk khan : « 'Buh
yă kiơ e ? 'Buh krôh e ah ? »
Konh iők 'buh krôh hi tơ ưnh.

kr

krôh

con ma lại hỏi : « Đốt cái gì ? Đốt gươm hả ? » Thế là con
ma lấy gươm đốt trong lửa.

Rồi nó lại nghe tiếng ngáy : « Đốt, đốt. »

« Đốt cái gì hả ? Đốt cái gì hả ? » Con ma nói rồi quăng
cái gì trong lửa.

Konh hi oěi hngor khan :
« 'Buh, 'buh. »

Kiěk khan : « 'Buh yă kiơ e ?
'Buh khăn e ah ? » Konh iők
'buh khăn hi.

Konh hi oěi hngor khan :
« 'Buh, 'buh » đơng. Kiěk 'buh
pơ'đi tomam hi boih, chơng hi
oěi hngor khan : « 'Buh, 'buh »
khơm khơm.

Đã đốt gùi nhưng vẫn cứ nghe tiếng ngáy của ông già :
« Đốt, đốt. »

Ma lại hỏi : « Đốt mền nữa hả ? Nói đoạn, ma lấy mền
đốt trong lửa.

Tiếng ngáy « đốt, đốt » lại nói tiếp, ma hỏi thêm :
« Tôi đã đốt hết cả đồ rồi, còn đốt cái gì nữa ? »
Vẫn cứ nghe tiếng ngáy

Klaih noh kiěk khan: «'Buh yă
kiơ e? 'Buh kopen e ah? Kơnh
kiěk yaih kopen hi 'buh lể tơ ữnh.

Chõng hi oẽi hngor: «'Buh,
'buh. »

Kơnh kiěk khan: «'Buh yă
kiơ e đõng? 'Buh ao e ah?»
Kơnh kiěk poh iők ao hi, klaih
noh hi 'buh hỉ tơ ữnh.

tiếp-tục ma lại hỏi: « Đốt khố hả ? » Rồi ma lấy khố đốt.

Đốt xong, tiếng ngáy «đốt» vẫn cứ đều đều vang lên, ma
hỏi nữa :

« Cái gì, đốt áo mảy hả » Ma bèn cởi áo ông ấy và đốt.

Klaih noh hi oẽi hngor : «'Buh
'buh » đõng.

Klaih noh kiěk khan : « Buh
yă kiơ e đõng noh ? 'Buh kỡl e
ah ? » Klaih noh kiěk ẽi 'đưk
kỡl hi 'buh tơ ữnh. Noh hi krê
kơ ữnh sa kỡl hi, hi tơluh iung.
Klaih noh hi chă năng kơdih
tomam hi pã 'bôh 'đĩ-'dãng :
tak, 'dao, krôh, kiơ

Ông già vẫn còn mê-man và tiếp-tục tiếng ngáy. Ma
hỏi nữa :

« Đốt đầu mảy hả ?

Nói đoạn, ma kéo đầu người ấy lại đống lửa. Bây giờ
ông ấy mới tỉnh ngủ, hoảng hốt, vội giậy thấy đồ

kiơ hi ựnh sa 'đi-'dăng. Hi năng
 tơ akõu hi đơng ; kopen, ao hi
 pã 'bôh 'đi-'dăng. Klaih noh hi
 kơđou wih tơ hnam hang-hông.

Ờu 'de wã pơrã kơ bõn bongai
 tep bơlũk, tep hơlũk thoi 'de lôch.

Tôch bôih.

ờu akõu thoi th

đã cháy hết, ông sợ hãi chạy trần về nhà.

kr	kh	th
krôh	khõng	thoi
krê	khan	
	khom	
	khăn	

i	y
iung	yaih
iõk	yã

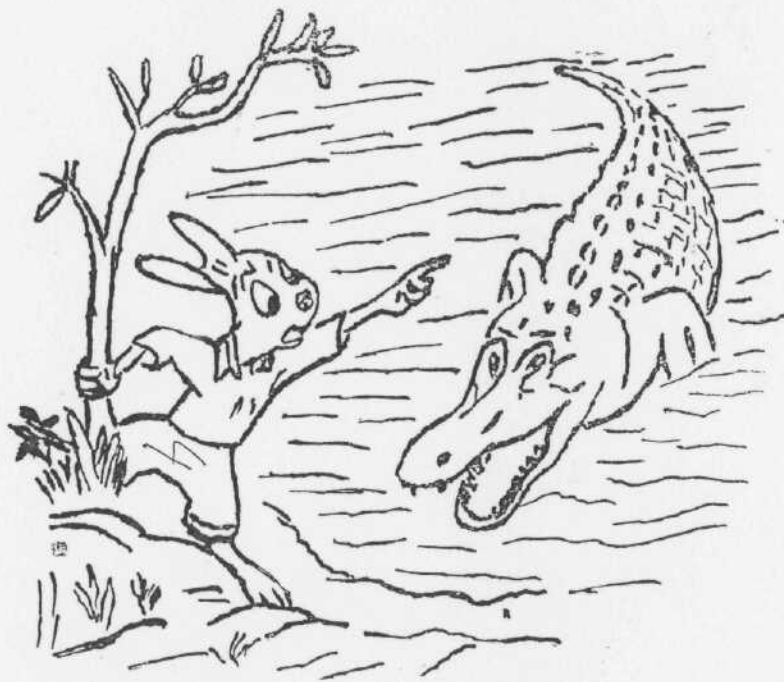
hng
 hngơ

ờu
 akõu
 kơđou
 ờu

hơ'mon	hngor	krê
'năk	kiêk	iung
hơkap	kơng	năng
ling-lang	khan	kodih
đohia	yă	pă
'năr	e	akou
năm	tak	kơđou
hơtaih	iok	hang-hông
hloi	kơnh	ou
'bok	'dao	poră
tơmam	krôh	bơluk
'măn	ah	thoi
hơnih	khăn	lôch
mă	po'di	tôch
bơ	khôm	kopen
'dang	yaih	ũnh
lê	pojing	lơk
poh	hokok	hĩ
hễi	nơh	kơl
khơng	đurk	hlơk

Hơ'mon Tơdrong

Topai Păng Bia-Hong

Chuyện Thỏ và Cá Sấu

Klaih noh minh 'när ẽi Topai
chă ngôi kiã chuah, 'bôh kotăp
Bia-Hong tơ ẽi. Klaih noh kơplah
po Bia-Hong oẽi chă sa tơ 'dak.
chă sa tomam sa hi. Topai ẽi iök
kotăp Bia-Hong 'nhẽng tơ hơnih
hi 'buh sa hĩ:

Noh Bia-Hong ẽi wih chă kơdih
tơ yơ kotăp hi. Hi mĩl boih.

Một ngày kia thỏ đi chơi tại bãi cát, nó thấy trứng
của con cá sấu. Khi con sấu đang tìm mồi trong nước, thỏ
bèn lấy trứng của cá sấu đem về chỗ ở của nó; nó nấu
và ăn.

Khi con cá sấu trở về ở thấy mất trứng, nó tức mình
đi tìm,

jr

jrôm

Mĩl noh hi bök hi jrôm Topai.
Hi apĩnh Topai : « E hõm 'bôh
kotăp ỉnh tơ yơ ? »

Topai khan : « Oaikh ỉnh sa
boih ! » Noh Bia-Hong wă rôp
hi kơđơu.

Klaih noh Bia-Hong khan :
« Duh burh, Topai, ỉnh bĩ 'đẽi sa
e dang-ẽi. Ning - mônh ỉnh duh
gô 'đẽi sa e. »

đang đi bỗng gặp thỏ. Nó liền hỏi : « May quá ! Cháu có thấy
trứng của tôi ở đâu không ? »

Thỏ đáp : « Tôi đã ăn rồi ! »

Sấu nghe nói thế, tức giận bèn rượt bắt thỏ nhưng
thỏ tinh-khôn chạy mất.

Cá sấu nói : « Cũng được ! Hôm nay tao không bắt
được mầy thì ngày khác tao cũng chẳng dung tha mầy ! »
Nói rồi cá sấu bỏ đi.

Klaih noh minh 'năr Topai
chă ngôi tơ chuah, Bia-Hong ể
'bôh boih. Noh hi pơm lôch ah
chuah, pơm roi pang 'bờr hi
gah mônh, gah mônh bởbrung.
Klaih noh Topai ể hi 'bôh, noh
hi năm tơ ểi, khan: « Huay, Bia-
Hong ớu lôch kơ kah? »

Klaih noh Topai pơm hmoi,

uay

huay

hmoi

hm

Đến một ngày kia thỏ đang rong chơi trên bãi cát.
Thấy thỏ, cá sấu làm bộ giả chết trên bãi cát, để cho ruồi
đậu hai bên miệng. Thỏ thấy thế, nó đi đến. Thỏ nói:

« Cá sấu này vì sao mà chết à? »

Rồi thỏ làm bộ khóc.

Bia-Hong tơluh wă rôp hi. Noh
Topai kớđrư tók tơ kông. Klaih
noh hi tók ểi tơ kông boih.

Bia-Hong ểi 'bôh boih hi ểi tơ
kông ểi. Klaih noh Bia-Hong
kôch trôm đờng 'dak, kôch khan
wă truh tơ hi, khan wă púng
wă rôp hloi hi.

Noh Topai ểi duh lơlễ dĩ, hi

Cá sấu thấy vậy vội-vàng há họng tấp thỏ, nhưng
thỏ đã nhanh chân chạy thẳng lên một cái đồi cạnh đó.

Thấy thỏ ở trên đồi cá sấu không biết làm sao để bắt
cho được thỏ, nó bèn đào lỗ từ trong nước để ăn lẫn đến
đồi.

Thỏ thấy thế cũng biết, nó

iök 'long tấp đống kơpal kông
Gah Bia-Hong tởhri kôch trôm
teh. Topai tấp khôm khôm bứt
hlôh trở kơđũ Bia-Hong.

Bia-Hong kơđưu tở 'dak đống,
khan : « Lôh Topai, e rơgei tởpă
lah. Duh burh dang-êi bĩ 'đêi
sa e. Ning-môn ỉnh duh gô
'đêi sa e.»

bền lấy một khúc cây động xuống đất, đến khi trúng phải
một cái lưng xăn-xùl, thỏ không biết cứ động mãi đến lúc
cái lưng ấy nhúc-nhích nó mới sực biết là đã đập ngay
mình cá sấu.

Cá sấu đau quá nhảy ùm xuống nước. Cá sấu nói : « Ầ !
Thỏ, mày hay lắm ! Tao không ăn mày được hôm nay thì
bữa khác ta cũng nhai nát thân mày.»

Klaih noh minh 'năr ểi Topai
chă ngôi đống kiă jih 'dak. Noh
Bia-Hong ểi pơm tở'ba 'long kro,
noh pơm tởpu sem pơlễo, noh
'đêi kơtấp pơlễo tở ểi dĩ.

Noh Topai chăm ngôi 'bôh
kơtấp pơlễo. Noh hi khan wă
'bot iök sa. Klaih noh hi 'bot,
noh Bia-Hong hongợp lễ ti hi. Noh

Rồi một hôm thỏ đi chơi tại bờ của một con sông. Thấy
thỏ, cá sấu liền lấy cành cây che kín làm thành cái ổ chim
oành-oạch. Trên ổ có vài cái trứng.

Thỏ thấy trứng chim bền lắm le đến gần thỏ tay định
lấy. Nhưng tay chưa lấy được trứng oành-oạch lại bị kẹt
cứng trong miệng cá sấu.

Bia-Hong kăp ti hi. Hi 'nă : « Ha,
ha, ha, há. »

Noh Bia-Hong rai kăp hi rai
'nă. Klaih noh Bia-Hong ha 'bờ.
Topai khan : « Ô jǐ, ô jǐ, ô jǐ jat,
ô jǐ jat. »

Konh Bia-Hong ha rai deh ;
konh hi khan : « Ô jǐ. » Hi hmoi
rai deh. Klaih noh Bia-Hong ha

Thỏ bèn há họng cười : « Ha ! ha ! ha ! ha ! » thật to.

Cá sấu tức giận, cắn mạnh thì thỏ càng cười to hơn
nữa : « Ha ! ha ! ha ! ha ! »

Sấu bèn há họng ra. Thỏ lại la : « Đau quá ! Đau quá ! »

Sấu há họng to hơn, thỏ lại càng la lớn hơn : « Ui ! Đau
quá ! Đau quá ! »

Thấy thế sấu đắc ý bèn há

mă tih, hi hơ 'dah lể ti hi.

Klaih noh jor kơ rôp Topai boih.

Topai rơgêi jat. Tôch boih.

jr

uay

hm

jrôm

huay

hmoi

to hơn nữa, thỏ thấy sấu há to bèn mừng vội rút tay ra và
chạy mất, thế là chú sấu nhà ta không ăn được thỏ.

topai	koplah	chuah
kiã	po	bia-hong
mĩl	jrõm	oaih
apĩnh	buh	dang-ěi
roi	gõ	ning-mõnh
pang	'bõr	gah
mõnh	bõbrũng	huay
kah	hmoi	tõk
kõng	kõch	pũng
lõlẽ	kõpal	bũt
tãp	đĩ	tõhri
hlõh	trõ	kõđũ
lõh	topã	lah
tõ'ba	kro	połẽo
'bot	hõngõp	ti
kãp	'nã	ha
ha	õ	rai
đĩ	deh	hõ'dah
	jor	

Hõ'mon Todrong

'Bok Rõh Pãng Topai

Klaih noh 'bok Rõh ẽi tep
ngõi ah đĩng-đũng, hi kõtõng 'de
porã khan Topai hõlẽnh rõgẽi jat:
Klaih noh hi khan : « Gõ ãnh nãm
nãng, nãm nãng tõ Topai ẽi bãl
põlong nãng hi hõlẽnh hõm rõgẽi.
Tõng khan ãnh put kõ hi noh
ãnh lui kõ hi rõgẽi.»

Chuyẽn Ông Rõh và Chú Thỏ

Ông Rõh đang nãm chơi trên một chiếc võng. Ông nghe người ta đồn rằng có chú thỏ kia có tài nói dối. Ông định trong bụng : « Ta sẽ đến xem hư thật như thế nào. Có bị con thỏ ấy gạt một lần ta mới tin là nó có tài nói dối.»

Klaih noh tep ah đĩng-dũng
hi pã kờ rợgah, khan : « ôh,
ĩnh năm năng tợ hnam sớu Tợpai
to lah bảl năng athai hi pợlong
holẻnh kờ ỉnh. »

Klaih noh hi năm, kiấp 'nãr
ẻi Tợpai ưh kờ oẻi tợ hnam. Hi
khan : « Gờ pợgê đợning đợng, ỉnh
gờ năm tợ hnam sớu Tợpai. »
Klaih noh hi wih chôt tợ rợng.

Sau đó ông ta cố ngủ trên chiếc võng nhưng ông không
thờ ngủ được vì ông quá mệt mỏi. Ông nghĩ rằng : « A, hay
bây giờ ta đến nhà chú thỏ. »

Đoạn ông rời chiếc võng và đi đến nhà chú thỏ. Nhưng
khi đến nơi thì chú thỏ không có ở nhà. Ông tự bảo rằng :
« Thỏ thì mai ta trở lại vậy ! »

Truh pợgê đợning, hi rừu srờih
drờih mảng năm tợ hnam Tợpai.
Truh tợ hnam Tợpai hi krao : « Ô
sớu Tợpai, ỉnh kợtợng 'de khan
e holẻnh rợgẻi. Ớu ỉnh wã bảl
pợlong athai e holẻnh kờ ỉnh
bảl năng ỉnh hợm put, 'de khan
e holẻnh rợgẻi jat. »

Sáng hôm sau, ông dậy thật sớm để đến nhà chú thỏ.
Vừa đến nơi, ông ta gặp chú thỏ ở nhà và nói ngay : « A,
chào chú thỏ. Tôi nghe đồn rằng chú nói dối giỏi lắm, phải
không ? Hôm nay tôi muốn được chứng kiến tài nói dối của
chú. Chú bằng lòng chứ ? Và xem thử chú nói dối giỏi
đến mực nào, tôi có thể bị chú gạt được không ? »

Klaih noh Topai khan : « Ôh,
'bok, 'nẵ ớu ỉnh ưh kớ wẵn,
'bok. Ỉnh wẵ nẵm nẵng 'dêl
ponốt ỉnh bớ̃t yớ̃ng-bri. »

Klaih noh hi pớ̃m iố̃k pam,
iố̃k bắ̃ng, iố̃k 'nhik, hi pớ̃m wẵ
bố̃k. Noh 'bok Rớ̃h khan : « Wẵ
bố̃k tớ̃ yớ̃, sớ̃u? Ỉnh nẵng sớ̃u
pớ̃m hẵt-hot jat. »

Thỏ đáp lời : « Rất tiêc là hôm nay tôi không có thì giờ.
Tôi định đi xem cái đập mà tôi đắp hôm qua đó ông Rớ̃h ạ. »

Nói xong thỏ lấy rỏ, giỏ, cuốc để sửa soạn ra đập.

« Chú đi đâu mà hấp tấp vậy ? » Ông Rớ̃h hỏi.

Topai khan : « 'Nẵ ớu ỉnh
hẵt-hot jat. »

'Bok Rớ̃h apỉnh khan : « Hẵt-
hot wẵ chẵ kớ̃ sớ̃u ? »

Topai khan : « Ih lể̃, lể̃ ỉnh wẵ
rớ̃p ka ỉnh tớ̃ ponốt bớ̃t yớ̃ng-
bri. Hi lôch lớ̃ jat. 'De nẵm
porẵ kớ̃ ỉnh hể̃i. »

Klaih noh 'Bok Rớ̃h khan :

« Ô, hôm nay tôi bận lắm ! » Chú thỏ đáp lời.

Ông Rớ̃h lại hỏi lại : « Chú định làm gì ngoài ấy mà
vội.vàng dữ vậy ? »

Thỏ trả lời : « Tôi phải đi lẹ ra đập để bắt cá vì mới
đây người ta cho hay là có nhiều cá chết trong đập lắm. »

Ông Rớ̃h bẽn bảo chú thỏ rằng :

«Tông thoi ẽi, gô ình.» Klaih
noh 'bok Rơh gơgũnh kơđừ
hnhà tơ hnam năm iök sớkã brong
hi, năm tơkan tơ Tơpai.

hnh

hnhà

Tơpai khan : «Ô 'bok, ih rai
bők kơ ba, gô ah bah krong sũng.
Ình oẽi wã sũng 'mơi. Dũng pơgê
ũu ình tam sũng.»

« Chờ tôi chút nhé. »

Nói đoạn ông chạy về nhà lấy chiếc gùi và trở lại với chú thỏ. Thỏ bảo ông Rơh rằng : « Ông đi trước và chờ tôi ở cuối dòng suối nhé. Tôi phải đi ăn vì từ sáng đến giờ tôi chưa ăn chi cả. »

Klaih noh 'bok Rơh ẽi rai
bők boih, bők truh tơ bah krong
sũng. Hi gô plăt 'năr. 'Năr ẽi 'hi
urh kơ 'đẽi sũng, 'dak urh kơ 'đẽi
et kơlih kơ hi urh kơ 'đẽi 'nhẽng.
Atăm pơyan tỗ, hi pã kễ kơ tỗ
jat.

hm

hmoi

hng

hngơ

hnh

hnhà

Ông Rơh làm lúi một mình đến bờ suối. Ông ngồi chờ chú thỏ suốt ngày không cơm ăn, không nước uống vì ông không có mang theo. Lại nữa nhằm vào mùa nắng cháy nên ông bị mệt mỏi vì sức nóng của mặt trời.

Noh rã kơ Topai ểi dờng, Topai
ểi tep gô ah dờng-dờng ah hnam
'bok Rơh. Truh kơsỡ, blul kơ
'bok Rơh wih boih, khan : « Thoi
yơ, sỡu Topai, ỉnh gô-gai e tơ

bl

blul

Nhưng làm sao chú thỏ đến với ông được vì nó đã đến
và ngủ trên chiếc võng ở nhà ông Rơh.

Chiều tối, Ông Rơh thần thờ trở về ngôi nhà của ông.
Thoảng thấy chú thỏ ông hỏi : « Tại sao tôi chờ chú

sũng, gô plăt 'năr khan urh kơ
'bôh truh.»

Noh Topai khan : « Ih rôp ka
hỡm lơ dĩ ? »

'Bok Rơh khan : « Tơ yơ ỉnh gô
e plăt 'năr khan urh kơ 'bôh ? »

Topai khan : « Thoi yơ ỉnh hơ-
lẻnh kơ ih ? Ih hỡm put dĩ ? Hểi
ih athai ỉnh hờlẻnh kơ ih.

cả ngày mà chú không đến ? »

Thỏ lại hỏi rằng : « Ông bắt được nhiều cá không ? »

Ông Rơh đang cơn mệt vì bị gặt. Nhưng chú thỏ nói :
« Tôi đã nói dối gặt ông cơ mà ! Ông có bị gặt không ? Vì sáng
này ông bảo ông muốn được chứng kiến tài nói dối của tôi
mà !

Ning-môn*h* ih h*õ*m w*ã* athai i*nh*
ho*l*ẽnh đ*õ*ng ? Ih h*õ*m put ?»

Noh 'bok Rơh khan : «Ngon*h*
top*ã*, s*õ*u Topai, ho*l*ẽnh r*õ*g*ẽ*i
top*ã*. T*õ* kr*ã*, t*õ* 'bok Rơh mah
gô-gai*đ* plăt 'n*ã*r m*õ*ha k*ơ* 'de
rai loi, dang 'bok Rơh o*ẽ*i 'đ*ẽ*i
put k*ơ* hi. »

Noh 'bok Rơh khan ; «Ning-
môn*h*

Bữa khác ông có muốn bị gạt nữa không ? »

Ông Rơh nói : « Ồ ! chú nói dối tài lắm. Tôi đã già mà
còn làm nơi chú hướng chỉ những người khác.

i*nh* p*ã* h*m*ot boi*h*, s*õ*u Topai
ho*l*ẽnh k*ơ* i*nh* r*õ*g*ẽ*i jat. T*õ* kr*ã*,
t*õ* 'bok Rơh mah gô-gai*đ* plăt
'n*ã*r yua k*ơ* Topai ho*l*ẽnh. »

'Bok Rơh p*ã* g*õ*h m*il* k*ơ* hi
k*ơ*li*h* k*ơ* n*õ*r 'bok Rơh s*ã*ng nol
hi ho*l*ẽnh.

'Don 'bok Rơh 'nao m*ĩ*nh bai,
'don Topai hloh k*ơ* b*ũ*ng.

Tôi ngán chú rồi. Tôi không muốn bị chú lừa gạt nữa
đâu. »

Trí óc của ông già Rơh so với trí óc con thỏ thật quá
nhỏ.

Yua kơ 'dei tođrong hơ 'mon
 'de chăl sơ ki poră kơ tođrong
 hơlênh Topai kơ 'na dang-êi tống
 'dei bongai yơ hơlênh, 'de krao,
 «Topai.» Tôch boih.

sr	hnh	bl
srôih	hnha	blul

Vi câu chuyện xưa này, nên ngày nay người ta
 thường gọi những người nói dối, lường gạt là «thỏ».

Roh	hơlênh	băl
đing-đung	tống	połong
put	lui	ke
rogah	sơu	athai
kiăp	đơning	chôt
rông	riũ	srôih
đrôih	măng	krao
ô	e	ôh
wăn	'dêl	ponốt
bốt	yống-bri	pam
búng	'nhik	hăt-hot
gơgung	hnha	sơkă
brong	tơkan	bah
krong	sống	'mơi
tam	atăm	tô
ră	kơsơ	blul
gô-gai	plăt	ngơnh
tô	kră	mah
mơha	loi	dang
hmot	yua	kơlih
nữ	nol	'don
bai	chăl	sơ
	kơ'na	

Hơ 'mon Tơdrong Kít Ler

Sở ki 'de poră

'đei minh pôm kít ler chrih
jat. Lỡm minh pơgê hi apĩnh mẽ
hi wă chă ngòi tơ chuah. Hi
khan : «Ơ mẽ, pơgê ớu ỉnh
apĩnh ih wă bỗk chă ngòi lỡm
chuah to ; ỏei trôm hnam hẻl-hol
jat.»

Chuyện Chú Chặng-Hiu Con

Ngày xưa người ta kể rằng : Tại một làng kia có
một con chặng-hiu con kỹ lắm.

Một buổi sáng nó xin mẹ nó đi chơi tại một bãi cát
Nó hỏi mẹ nó : « Mẹ cho con đi chơi tại bãi cát kia nhé ! Con
ở nhà hoài buồn quá.»

Mẻ hi tol : « Tơ kơ e, dăm.
E wă chă ngòi, chă ngòi. Chõng
lỡm bỗk, e athai bỗk mã 'lỡng
'lỡng hỏ, iũ kơ chă 'đei tơdrong
sar-bar.»

Hi tol : « Huai ôh, mẽ, lẻ
măk kơ pơ ỉnh.»

huai
huay

Klaih noh hi bỗk boih, bỗk
truh tơ chuah ẻi. Hi 'đei 'bôh

Mẹ nó đáp : « Tủy ý con, con muốn đi chơi đâu thì đi,
nhưng khi con đi, con phải can đảm chớ sợ có chuyện xảy
ra.»

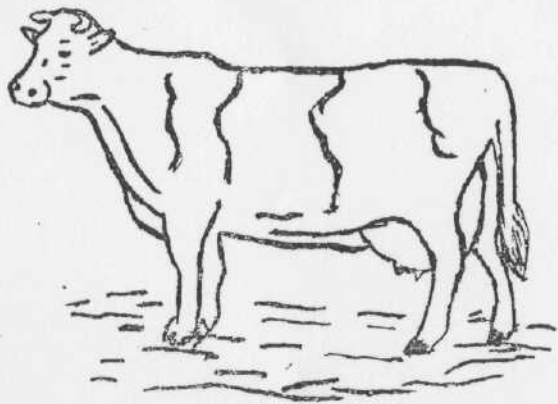
Nó đáp : « Không sao đâu mẹ à ! Không nguy-hiểm đâu
mà mẹ sợ.»

Nói rồi nó bèn đi đến bãi cát. Nó gặp

romo oëi tep drang tồ ah pơgê ;
kotă ẽi hi kơđầu ôn lờm trôm ah
tom dreĩ wă krăp năng romo ẽi.

Hi tồchềng : « Lồh ! Kon yă kio

thoi
noh,
krup
topă
lăh !

Romo

hơdah kio ? Kồl hi tih, măt hi buh
tih, krup jat

một con bò đang nằm phơi nắng buổi sáng. Khi nhìn thấy con bò, nó liền nhảy núp vào bóng của một gốc cây, để xem con bò ấy. Nó suy nghĩ rằng : « Cái gì vậy cà ? To thật là dễ sợ ! Con bò hay con gì ? Đầu to, mắt lại cũng to nữa ! Để sợ quá ! »

Hi oëi met-mot po hi lờm tom
dreĩ ẽi. Hi bĩ chă khĩn tồdrồ-
tồdrôm yao truh tồ romo jăk hi
khĩn lềch đờng trôm ẽi.

Kiă rồng romo jăk, hi wih tồ
hnam pơră ăn kơ mẽ hi lolế. Hi
khan : « O' mẽ, ỉnh 'bồh kon yă
kio ah chuah tih krup jat. Ỉnh
pơm 'moi thoi noh hờm gờh, mẽ ? »

Nó núp yên trong bóng gốc cây không dám cử-động, đến khi con bò đi nơi khác, nó mới nhảy ra khỏi gốc cây. Sau khi con bò đã đi khỏi nơi đó rồi, nó trở về kể lại cho mẹ nó biết : « Mẹ à ! Hồi nãy con đã thấy một con gì thật to tại bãi cát kia dễ sợ quá mẹ ạ ! Con muốn bắt chước như vậy có được không, mẹ ? »

Mẽ hi tơi : «Kon yã kiơ tih krup thoi ẽi kah ? Thoi yơ e gơh pơm 'mơi ? Akõu e iẽ, akõu hi tih.»

Hi khan : «Mã ih bĩ ăn, ỉnh khõm wã pơm 'mơi wã kơ gơh tih thoi hi ẽi.»

Klaih noh hi hrip hơyuh kial wã kơ akõu hi gơh tih. Hi hrip

Mẹ nó đáp : « Con gì lớn và dễ sợ vậy, con ? Làm sao con bắt chước như vậy được vì mình con nhỏ quá, và mình của nó thì lại lớn ? »

Nó trả lời : « Mẹ không cho nhưng con cũng muốn bắt chước. Muốn cho mình con được lớn như vậy con chỉ cần hít hơi gió là con lớn được liền.»

Nói xong chú chằng-hiu con bèn hít một hơi khí dài,

khõm khõm, akõu hi duh sãng tih chõng hi wã tih atõ rơmo hi 'bõh ah chuah hẽi. Hi hrip đõng burh burh kơ'na pơm ăn kơ pơđuk klak hi pơchah hloi lờch kotã ah ẽi. Tôch boih.

chr	kr	hr
chrih	krup	hrip
	krăp	

thân mình chú chằng-hiu con cũng to thêm một ít, nhưng chú chằng vừa lòng với cái thân mình ấy chú bèn hít mãi, hít mãi cho đến nổi lớp da ngoài của chú, bẻ ra ruột, gan bắn tung-tóe chung quanh và chú chết luôn tại chỗ.

ki̇t	ki	pôm
ler	chrih	ơ
hě̇l-hol	tol	tuơ
dăm	hồ	iũ
sar-bar	huai	măk
drang	kotă	ôn
drėi	krăp	tơchềng
krup	hơdah	măt
met-mot	khĩn	tơdrồ-tơdrổm
yao	jăk	lềch
ăn	'moi	iề
hrip	hơyuh	kial
atồ	pồđũh	klak
	pồchah	

Hơ'mon Tơdrong Kon Gũng Chonh 'Boh Tơ Dềh Lao

Sữ-ki, kon bongai mã oẽi lổm
teh 'dak kông jĩ anat jat kơ wă
'dềi 'boh sa. Mu khul bongai
oẽi jề teh 'dak Yuăn bỗk tơ Yuăn
năm chonh 'boh. Kơ'na mu khul
bongai oẽi jề teh 'dak Lao bỗk
tơ Lao. Yua kơ thoi noh boih,

Chuyện Người Kon Gung Mua Muối ở Lào

Ngày xưa dân sơn-cước ở trên các vùng cao-nguyên
Việt-Nam thật là khổ mỗi khi muốn có muối. Nhưng người
nào ở gần người Việt thì mua muối của người Việt. Trái
lại những người ở giáp ranh với nước Lào phải đi đến
nước Lào mà mua muối. Nhờ vậy

'đei tởdronđ hơ'mon « Kon Gũng
chonh 'boh. »

Ronỗ tomam sỏng sa hmỗ kơ
bỗk lỏm trong klaih 'đi. Truh
pơgê srỏih jur đởng hnam bỗk
pãng sỏ-sỏn jat, mẵng ah yơ tep
tơ ẻi.

Bỗk pẻng, puẵn 'nẻr kơ trong
mả gờh truh tở dẻh Lao.

Podơi mĩnh 'nẻr 'bar tở dẻh

mới có chuyện kể: « Người Kon Gung mua muối.»

Ngày kia tại làng Kon Gung có một người đi mua muối.
Sửa soạn thứ ăn để đi đường xa xong rồi, đến sáng sớm
là anh ta bắt đầu rời nhà ra đi với vẻ mặt hớn-hở lắm;
ngày thì tiếp tục đi, đêm, thì ngủ. Đi ba bốn ngày trên
đường xa-xôi mới đến nước Lào.

Tại đó nghỉ một vài ngày.

Lao pãng chonh hmỗ lẻ boh.

Klaih noh chôt wih tở char kỏdih.

Lỏm truh tở polẻi boih, tởchẻng
wả ôn lẻ, mẵn hmỗ kơ sa kơ
neng.

Bỉ lơlẻ 'mẵn ôn tở yơ mả gờh hlop.
Ôn tở noh, ôn tở to, po hi chả
nẵng oẻi 'bỏh kỏdih. Pả lơlẻ ôn
tở hờnih mả yơ mả gờh hlop kơ
mắt hi huai kơ 'bỏh.

và mua từng bao muối để mang về quê-hương.

Khi đã về tới nhà người ấy nghĩ rằng :

« Nếu không để dành ngày sau ăn thì lấy đâu mà ăn ? »

Nghĩ rồi anh ấy đem bao muối đi giấu tại một nơi,
nhưng vẫn thấy chưa kín. Rồi tự nghĩ :

« Không biết giấu ở đâu cho kín. »

'mr

'mrĕk

'Mrĕk tŏchĕng 'măn trăm lŏm
'dak. Iŏk kŏ 'bao 'boh mǎ chonh
hĕi, trăm chŏ lĕ lŏm 'dak.

Klaih noh po hi jăk tŏ nai.

'Dunh 'biŏ bǎl năp năng tŏ hŏnih
mǎ ôn hĕi hŏm khu rŏ oĕi 'bôh
thoi hi mǎ chă ôn tŏ kông. Topă
pă 'bôh boih. Ah ĕi jĭ sŏnĕp

Bây giờ một ý nghĩ chợt hiện ra trong óc :

« À ! hay là ta giấu dưới sông là kín nhất. »

Nói là làm. Anh ta bèn đem bao muối giấu dưới sông
xong đầu đấy, trông ảnh đặc ý lắm vì nơi đây là kín nhất.

lŏm 'don. La-yŏ wǎ sa 'boh, năp
truh tŏ hŏnih mǎ ôn hĕi iŏk sa
kŏ 'neng 'biŏ 'biŏ.

'Dunh kŏ ĕi lŏm hnam 'boh sa
pă 'đĕi. Dang-ĕi jĭ 'bônh boih kŏ
năp iŏk tŏ hŏnih mǎ klaih ôn
lĕ ōu sŏ.

Truh tŏ hŏnih mǎ ôn 'boh,
tŏluh dah yaih kŏpen, poh ao,

Thế rồi ngày lại qua ngày, muối trong nhà đã hết, anh
ấy mới nghĩ đến bao muối đã giấu dưới sông lúc trước.

« À ! Bây giờ mình trở lại lấy muối đem về ăn còn gì
quý cho bằng. »

Nói rồi anh ta xuống sông mà đã giấu bao muối lúc
trước. Đến nơi vội-vàng cởi cái khố và áo ra

kotah môch tơ 'dak iök kơ'bao
'boh, dềk 'nhềng tơ kông năng,
năng; thềng pã 'boh boih.

Kơ'le năng lờm kơ'bao 'bôh
minh pôm ka hokềnh.

Sơ'ngon jat. Tơchềng gleh kơ
dôm 'năc bôk kơ trong, khôch
dôm yơ tomam mả chonh 'boh.

Pã gơh

nhảy xuống nước, lấy bao muối đem lên. Nhưng muối đâu
không thấy, chỉ thấy cái bao không và con cá trẻ đang cựa
quậy trong bao.

Anh ta buồn lắm, và nghĩ rằng đã tốn bao nhiêu công,
mất bao nhiêu tiền, lặn lội đến Lào mua; nhưng tưởng dễ
phòng mai sau hết muối lấy ra ăn nào ngờ giờ đây chỉ còn
cái bao không.

Tức mình quá ảnh không biết

pơm thoi yơ. Tơpo atuch jĩ
tơchềng kiă kơ mĩl, tởbũ wã
pơlôch lể ka hokềnh. Ah hi tởbũ,
tởbũ trở hĩ homởng ka; jĩ jat.
Iök ka hokềnh ểi glờm lể tơ yơ
'bôh duh oểi arih.

Klaih noh iök ka hokềnh ểi
glờm tũk tơ 'dak, năng, năng
thềng rơheng pã 'bôh kơ măt yao.

làm sao. Và cho rằng con cá trẻ đã ăn hết muối, anh ta bèn
đập con cá trẻ nhưng rủi thay cánh tay vừa chạm vào đầu
cá anh đã la hoảng lên, vì vừa chạm phải ngạnh con cá.
Cả giận ảnh liền quăng con cá xuống đất nhưng con cá vẫn
sống.

Giận thêm ảnh liền ném luôn xuống nước. Con cá gặp
nước bèn lặn mất. Anh ta tìm mãi không thấy cá ở đâu,

Lỗm ẻi rơngop lỗm jơngổm mã
'dẻl klaih mĩl.

Tơdrong hơ'mon ửu jĩ wả potĩl
kơ tơdrong bẻlủk kon bẻngai sỡ-
ki, mã khẻ truh tở dang-ẻi :
tởng bu bu mã ẻẻi bẻlủk thoi
noh 'de krao, « Kon Gũng ».
Tỏch boih.

'mr

'mrẻk

anh chàng Kon Gung lặng-lẻ quay về nhà.

Gũng	chonh	'boh
dẻh	Lao	anat
mu	khul	jẻ
Yuăn	hmỏ	jur
sỏ-sỏn	puăn	trong
pỏdoi	char	kơ 'neng
hlop	'mrẻk	trăm
kơ'bao	chỏ	'dunh
'biở	khu	rỏ
jĩ	sonẻp	la-yờ
'bỏnh	dah	kỏtah
mỏch	dẻk	thẻng
kơ 'le	hỏkẻnh	sỏ 'ngon
gleh	khỏch	topo
atuch	tỏbủ	hỏmẻng
glỏm	arih	tủk
rỏheng	rỏngop	jỏhngổm
potĩl		khẻ

kr	kh
krôh	không
krê	khan
kro	khăn
krao	khôm
krong	khỉn
kră	khul
krăp	khu
kpurp	khôch
	khế

sr	chr	jr	'mr
srôih	chrih	jrôm	'mrêk

hm	hng	hnh
hmoi	hngor	hnha
hmot	johngôm	
hmô		
<hr/>		
th	kh	ph
thêng	không	phe
athai	khôch	phỉ

gl	bl	ớu	ao
glom	blul	kơ'đờu	kơ'bao
		akou	krao
		sou	yao

NGŨ-VỤNG

Bahnar	Yuăn	Bahnar	Yuăn
ah	khi, tại	bu	ai
ah	hả?	bũng	cái giỏ
akõu	thân	bũt	lũng
anat	khó	buh	cũng được
ao	áo	'bar	(số) hai
apĩnh	xin, hỏi	'biõ	một ít
atãm	hơn nữa	'boh	muối
athai	bảo	'bok	ông
atõ	lớn bằng	'bot	thò
ăn	cho	'bõh	thấy
ba	chúng ta	'bõnh	để
bah	cuối dòng	'bõr	miệng
bai	giỏ lớn	'buh	đốt
bãl	xem thử	char	đất nước
bia-hong	cá sấu	chã	tim
bĩ	không	chãl	đời
blũl	----	chonh	mua
boih	rồi	chõng	nhưng
bõk	đi	chõt	trở lại
bõbrũng	----	chõ	cột
bõlũk	quá tệ	chrih	kỳ, lạ
bõngai	người	chuah	cát
bõ	làm	dah	làm nhanh
bõn	chúng ta	dang	như
bõt	đập đập	dang-õi	bây giờ
bri	rừng	dãm	con
brong	gùi lớn	deh	----

Bahnar	Yuăn	Bahnar	Yuăn
dèh	đất nước	gõ-gaĩ	chờ
dèk	đỡ lên	gõgũnh	đi sắp
dĩ	cũng	gõh	được, biết
dĩng-dũng	võng	hal	hả (họng)
dohia	thường thường	ha	hả! (cười)
dõning	ngày mai	hang-hõng	trần-trường
dõng	nửa, từ	hãt-hot	hấp-tấp
drang	nằm phơi	hẽi	hồi-nãy
drẽi	cây đa	hẽl-hol	buôn
drõih	đi sớm	hi	nó, ông ấy
duh	cũng	hĩ	----
'dak	nước	hloh	hơn
'dang	xong	hloi	liền
'dao	cái gươm	hlõh	lũng
'de	người ta	hlop	kin
'dẽi	có	hlõk	ngủ mê
'dèl	như hồi nãy	hmoi	khóc
'dĩ	hết	hmõ	để dành
'dĩ-'dãng	tất cả	hmot	không muốn nữa
'don	tai, trí	hnam	cái nhà
'dunh	lâu	hngor	ngáy
'durk	đỡ lên	hnha	đi
e	anh, mày	hõ	nhé
erih	sống	hõdah	hay là
et	uống	hõ'dah	rút
õi	ấy	hõkap	cái bẫy
gah	bèn, về	hõkẽnh	cá trê
glẽh	mệt	kõkok	chiếc chiếu
glõm	quảng	holẽnh	nói dối
gõ	chờ	hõmõng	nganh cá

Bahnar	Yuǎn	Bahnar	Yuǎn
hơ'mon	kể chuyện	khăn	mền
hơngõp	ket	khẽ	đến (bày giờ)
hơnih	chỗ	khĩn	đám
hơtailh	xa	khõm	mãi
hơyuh	hơi	khòch	tổn
hõm	có... không	khõng	phùng
brẽng	trăm	khū	có lẽ
hrip	hít	khul	loại
huai	không sao, khỏi	kial	giò
huay	---	kiã	tại, theo
iẽ	nhỏ	kiáp	đúng
iõk	lấy	kiëk	con ma
iung	dậy	kiơ	cái gì
iũ	sợ	kít ler	con chẳng-hiù
Ynh	tội	klaih	rời đó
jat	lắm	klak	ruột
jack	đi	kon	con
jẽ	gần	Kon Gũng	(làng) Kon Gũng
jih	ngoài	kòch	đào
jĩ	đau	kông	đòi
jĩ	là	kơ	---
jor	không được	ko'bao	bao
johngom	lòng	kodih	của mình
jrõm	gặp	kodõu	chạy
jur	xuống	kodũ	lưng
ka	con cá	kolih	vi
kah	à	ko'le	nhìn, ngó
kăp	cẩn	konh	chút nữa
kẽ	nổi	ko'na	nên
khan	nói	ko'neng	lần lần

Bahnar	Yuǎn	Bahnar	Yuǎn
kopal	trên	lui	tin
kopen	cái khố	'long	cây
koplah	lúc	'lõng	đẹp, tốt
kosõ	chiều	mah	mà phải
kotah	nhảy xuống	mã	mà
kotã	lúc (ấy)	măk	mặc kệ
kotáp	trúng	măng	tối, đêm
kotõng	nghe	măt	mắt
kol	đầu	măt	tên
krao	kêu	met-mot	ngồi yên
krã	già	mẽ	mẹ
krăp	chờ xem	mĩl	tức
krê	mắt hôn	mĩnh	một
kro	khô	môch	lặn
krong	sông	mônkh	một
kròh	cái gui	mơha	huống chi
krup	đỡ sợ		
la-yơ	bao giò, khi nào	mu	những
lah	mà!	'măn	đề, đặt
Lao	Lào	'moi	bắt chước
lẽch	ra	'mỡ	làm trước
lẽ	---	naí	khác
ling-lang	luôn luôn	năm	đi
loi	hơn	năng	coi, xem
lòch	chết	ngôi	chơi
lòh	ủa	ngõnh	chán
lơ	nhiều	ning-mônkh	mai-mốt
lơlẽ	biết	nob	đó
lõk	trái	nol	thử
lõm	trong	nơh	hả?
		nõr	lời

Bahnar	Yuăn	Bahnar	Yuăn
'nao	mới	pojing	làm
'nă	cười	polēi	làng
'năk	gài	polēo	chim oánh-oạch
'năr	ngày	polong	thử
'nhěng	đem theo	polöch	giết
'nhik	cái cốc	pom	làm
'nu	đưa	ponöt	cái đập
oaih	----	poră	kề
oēi	ở	potil	giải nghĩa
ó	ờ, oi	poyan	mùa
ôh	ờ,	put	tin
ôn	dấu	puăn	bốn
ơ	oi	püng	----
ơu	này, đây	rai	càng
pam	rồ	ră	kề
pang	đậu	rïu	thức dậy
pă	không	roi	ruồi
păng	và, với	rõ	----
pêng	(số) ba	rông	đăng sau
phe	gạo	rôp	bắt
phĩ	no	rogah	mệt
plăt	suốt	rogēi	giỏi
po	chính nó, chính tôi	Roh	Roh (tên)
poh	mở	roheng	----
pôm	(một) cái	romo	con bò
pochah	bề	ronö	sửa-soạn
podoi	nghĩ	sa	ăn
podük	bụng	sar-bar	có chuyện
po'di	làm cho hết	săng	đã
porê	buổi sáng	sem	con chim

Bahnar	Yuăn	Bahnar	Yuăn
sông	ăn cơm	todrö-	cử-động
		todrôm	
sổ-sôn	hón-hở	tohri	làm mãi
	vui-vẻ		
sokă	cái gùi	tokan	vội-vàng
sonép	không nghĩ lại	tol	trả lời
sơ'ngon	buồn	toluh	vội-vàng
sở	hồi trước	tom	cây
sở-ki	ngày xưa	tomam	đồ
sởu	cháu	topai	con thỏ
srôih	sớm	topă	thật
sững	ở dưới	topo atuch	cuối cùng
tak	cây giáo	topu	ở
tam	chưa	tông	nếu
tăp	động	trăm	ngắm
teh	đất	trong	đường
tep	ngủ	trôm	lỗ, trong
thêng	----	trở	đúng
thoi	như	truh	tới, đến
ti	tay	tư	tùy
tih	lớn, to	tük	bỏ
tổ	lớn bằng	ưh	không
tổ	cái, con	ũnh	lửa
lők	lên	wă	muốn
töch	hết	wăn	rảnh
tổ	nặng	wih	về
tơ	ở, tại	yaih	giở
tobü	đập	yao	----
tơ'ba	cành cây	yă	cái (gi)
tochêng	nghĩ	yơ	đầu
tođrong	chuyện	yöng-bri	hôm qua

Ấn-hành trong khuôn-khổ chương-trình
hợp-tác giữa Sở Học-Liệu, Bộ Giáo-
Dục và Phái Bộ Kinh-Tế Hoa-Kỳ tại
Việt-Nam

Trung-Tâm Khảo-Cứu Thượng-Ngữ
Kon Tum, Việt-Nam

Viện Chuyên-Khảo Ngữ-Học
Saigon, Việt-Nam
Tháng 3 năm 1967
Ấn-hành 5.000 cuốn